

Falköpings kommun  
kommunen@falkoping.se

## Beslut för grundskola efter tillsyn i Flobyskolan 7-9 i Falköpings kommun

## Skolinspektionens beslut

### Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Falköpings kommun att senast den **28 februari 2018** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Nedan redovisas förslag på åtgärder. I de fall det är möjligt får bristen avhjälpas på annat sätt.

### Undervisning och lärande

Skolinspektionen konstaterar att Falköpings kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Lärarna ser till att eleverna får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. (Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande)

### Åtgärder

- Lärarna ska se till att eleverna får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

### Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolinspektionen konstaterar att Falköpings kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Ansvariga på skolan utreder elevens behov av särskilt stöd skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. (3 kap. 8 § skollagen)

### Åtgärder

- Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga.
- Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd ska han eller hon ges sådant stöd.

## Bedömning

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Falköpings kommun under hösten 2017. Flobyskolan 7-9 besöktes av Skolinspektionen den 5-6 september 2017.

Skolinspektionens tillsyn visar att eleverna inte får ett tillräckligt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och innehåll i undervisningen. Lärare och rektor är överens om att det är ett område där det finns brister i skolans verksamhet och många elever upplever att de inte får inflytande på undervisningen. Bland annat finns det inte någon gemensam uppfattning bland lärarna om hur eleverna ska få det inflytande på undervisningen de har rätt till.

Tillsynen visar också att det finns elever som inte utreds för särskilt stöd trots att de under lång tid inte har nått kunskapskraven i ett eller flera ämnen. Lärare anmäler inte alltid till rektor när elever riskerar att inte nå kunskapskraven trots extra anpassningar och sådana anmälningar leder inte alltid till en utredning av elevens behov av särskilt stöd. Ett resultat av detta är att det finns elever vid skolan som riskerar att inte få sina behov av särskilt stöd tillgodosedda.

## Föreläggande

### Undervisning och lärande

Skolinspektionen bedömer att eleverna inte får ett tillräckligt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och innehåll i undervisningen. Bedömningen görs mot bakgrund av att många elever upplever att de inte får inflytande på undervisningen, samt att lärare och rektor är överens om att det är ett område där det finns brister i skolans verksamhet. Bland annat finns det inte någon gemensam uppfattning bland personalen om hur eleverna ska få det inflytande på undervisningen de har rätt till. Bristen riskerar att leda till att eleverna inte i tillräcklig utsträckning tränar de demokratiska principerna genom att kunna påverka, ta ansvar och vara delaktiga inom ramen för undervisningen. Att eleverna inte får inflytande över utbildningen kan i sin tur leda till bristande engagemang hos eleverna.

Enligt läroplanen för grundskolan ska de demokratiska principerna att kunna påverka, ta ansvar och vara delaktig omfatta alla elever. Elever ska ges inflytande över utbildningen. Läraren ska utgå från att eleverna kan och vill ta ett personligt ansvar för sin inläring och för sitt arbete i skolan. Vidare ska läraren svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll och tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen samt se till att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad.

Elever i årskurserna 8 och 9 berättar vid intervju med Skolinspektionen att de inte får vara med och påverka innehåll och arbetssätt på lektionerna. De berättar också att lärarna inte brukar fråga om deras intressen eller hur de vill arbeta. En elev uttrycker att lärarna vet vad eleverna ska lära sig och att det av den anledningen är bra om lärarna bestämmer över undervisningen. När Skolinspektionen frågar i intervjun hur

det går till när klassen ska starta ett nytt arbetsområde svarar elever att läraren först har en genomgång och att eleverna sedan får arbeta med det som läraren har gått igenom.

Lärare berättar att de inte resonerar tillsammans i arbetslaget om hur de ska arbeta för att ge eleverna inflytande över undervisningen. Den frågan finns, enligt lärarna, inte på arbetslagets gemensamma agenda. De berättar också att det förmodligen ser väldigt olika ut och att frågan om elevernas inflytande över undervisningen hanteras av varje lärare i den egna undervisningen. En lärare uttrycker att eleverna troligen får mindre inflytande i teoretiska ämnena än i praktisk-estetiska ämnen.

I de praktisk-estetiska ämnena får eleverna, enligt rektorn, mer inflytande. På en fråga om eleverna får tillräckligt inflytande över undervisningen svarar rektorn att elevernas inflytande skiljer sig mellan klassrum och ämnen på skolan.

Hösten 2016 genomförde Skolinspektionen en enkät med elever i årskurs 9 vid Flobyskolan 7-9. Svarsfrekvensen var 94 procent. Gällande påståendet "På lektionerna får vi elever vara med och påverka på vilket sätt vi ska arbeta med olika uppgifter" angav sammanlagt 58 procent av de svarande vid Flobyskolan 7-9 något av svarsalternativen "Stämmer ganska dåligt" eller "Stämmer inte alls". För alla elever som svarade på enkätomgången var motsvarande andel 41 procent. Vad gäller påståendet "Vi elever har inflytande över undervisningens innehåll" angav 44 procent av de svarande vid Flobyskolan 7-9 alternativet "Stämmer ganska dåligt". För alla elever som svarade på enkätomgången var motsvarande andel 32 procent. Andelen elever som angav alternativet "Stämmer inte alls" redovisas inte eftersom antalet elever vid Flobyskolan 7-9 som gav det svaret var lägre än tio.

Rektorn berättar att han är medveten om elevernas uppfattning och att lärarna upplever att de inte har haft utrymme att resonera tillsammans om hur eleverna ska få inflytande över undervisningen. Frågan om elevernas inflytande över undervisningen har inte prioriterats på den gemensamma tid som finns och är, enligt rektorn, ett område som skolan behöver utveckla. De resonemang som förs om elevinflytande på skolan hamnar i frågan om krocken mellan lärarens ansvar, de nationella kraven och elevernas inflytande. Rektorn berättar vidare att skolans personal inte har kunnat prioritera elevernas inflytande över undervisningen som man önskar och att det istället har blivit fokus på det formella inflytandet genom ett mer aktivt arbete med elevrådet.

#### ***Motivering till föreläggande som ingripande***

Falköpings kommuns verksamhet vid Flobyskolan 7-9 uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Falköpings kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

**Extra anpassningar och särskilt stöd**

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med att utreda elevers behov av särskilt stöd.

Tillsynen visar att elevers eventuella behov av särskilt stöd inte utreds skyndsamt på skolenheten trots att elever under en eller flera terminer inte har uppnått kunskapskraven i ett eller flera ämnen. Lärarna anmäler inte alltid till rektorn när det uppdagas att de extra anpassningar som gjorts för eleven varit otillräckliga och att eleven trots dessa anpassningar fortfarande inte når kunskapskraven. Konsekvensen av detta blir att elever endast ges extra anpassningar under lång tid. Det finns exempel på elever som har haft F i betyg i ett eller flera ämnen under minst tre terminers tid innan eleven bedömts vara i behov av utredning för särskilt stöd. Även i de fall då lärare har anmält elevers behov av utredning till rektorn har sådana anmälningar inte alltid resulterat i att en utredning av elevens behov av särskilt stöd har initierats.

Tillsynen visar vidare att det finns elever som får särskilt stöd utan att en utredning av elevens behov av särskilt stöd först har genomförts. Att elevers behov av särskilt stöd inte alltid utreds, det vill säga kartläggs och analyseras, trots att behov av utredning har identifierats och anmälts till rektor medför att elever riskerar att bli utan det särskilda stöd som de har rätt till enligt skollagen. Utan en utredning är det också svårt för lärare, elevhälsa, vårdnadshavare och rektor att veta om de åtgärder som sätts in verkligen är adekvata utifrån den enskilda elevens behov och därmed hjälper eleven.

Om det inom ramen för undervisningen eller genom resultatet på ett nationellt prov, uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan om detta inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd ska han eller hon ges sådant stöd.

Lärare berättar i intervju med Skolinspektionen att de är medvetna om att skolenheten har brister i arbetet med särskilt stöd. Flobyskolan 7-9 har bytt specialpedagog vid flera tillfällen, senast inför höstterminen 2017, och det har inte varit någon kontinuitet i arbetet med åtgärdsprogram eller i samarbetet mellan elevhälsan och lärarna. Det har, enligt lärarna, resulterat i brister i dokumentationen av arbetet med särskilt stöd. Det finns elever där åtgärder som utgör särskilt stöd genomförs utan att dokumenteras. Det förekommer att det saknas en pedagogisk utredning som grund för det särskilda stöd som eleverna får. Det särskilda stöd som eleverna får utgör i vissa fall åtgärder som istället är framtagna av lärarna själva. Lärare berättar att detta i praktiken innebär att extra anpassningar fortgår även om de inte ger den effekt på elevens kunskapsutveckling som de syftar till att ge. Det borde, enligt lärarna, finnas åtgärdsprogram för fler elever på skolan än vad det gör.

Personal i elevhälsan berättar bland annat följande. Lärarnas arbetslag har regelbundna klasskonferenser tillsammans med minst en representant för elevhälsan. Syftet är bland annat att föra ett pedagogiskt samtal kring elever som har extra anpassningar eller som kan vara i behov av extra anpassningar. Vid klasskonferenserna diskuterar de också om de extra anpassningar som satts in för elever fungerar och om det finns elever som kan vara i behov av särskilt stöd. Lärarna dokumenterar extra anpassningar i skolans digitala system för elevdokumentation och i det klassdokument som upprättas vid klasskonferensen.

När extra anpassningar inte ger de resultat som läraren förväntar sig ska läraren, enligt personal i elevhälsan, anmäla behov av utredning om elevens stödbehov. Det finns en blankett där mentor eller ämneslärare anmäler ett eventuellt behov av särskilt stöd och där de beskriver vad som inte fungerar i undervisningen för den aktuella eleven. Blanketten lämnas till rektor som tar med sig ärendet till elevhälsoteamets möte. Elevhälsoteamet har möte varje vecka.

Personal i elevhälsan berättar också att lärarna generellt provar extra anpassningar lite för länge innan de slår larm om att det inte fungerar, och att det förekommer att elever får betyget F i ett eller flera ämnen utan att någon signal om behov av utredning för särskilt stöd har kommit till elevhälsan. Enligt personal i elevhälsan förekommer det också att elever får betyget F flera terminer i följd i samma ämne utan att frågan om särskilt stöd har väckts så att en utredning av elevens stödbehov kan starta. Under föregående läsår startades inte heller alltid en utredning av elevens stödbehov trots att elevens situation hade lyfts i elevhälsoteamet. Personal i elevhälsan bedömer att det kommer att ta hela höstterminen att göra de utredningar av stödbehov som ska göras, och att de behov av särskilt stöd som finns inte går att möta med de resurser som finns tillgängliga. Detta leder, enligt personal i elevhälsan, till att det finns elever som inte får det särskilda stöd de behöver.

Personal i elevhälsan berättar också att det finns åtgärdsprogram som är upprättade av mentor utan att en pedagogisk kartläggning av elevens svårigheter först har gjorts. Det kan därför, enligt personal i elevhälsan, vara svårt att veta om insatsen som eleven får motsvarar elevens behov. På en fråga från Skolinspektionen om elever kan få särskilt stöd i vilket ämne som helst svarar personal i elevhälsan att det är möjligt i teorin, men att det i praktiken är ämneslärare som ger stödet inom undervisningens ram.

Skolinspektionen har tagit del av betygskataloger och aktuella klassdokument. Ett av klassdokumenten är daterat den 1 september 2017 och innehåller anteckningar från ett möte där klassens undervisande lärare deltog tillsammans med skolans speciallärare. Enligt anteckningarna finns det fem elever i den klassen som "[b]ör ha övergripande ÅP [åtgärdsprogram]". Skolinspektionens granskning av betygskataloger visar att fyra av de eleverna har fått betyget F minst tre terminer i följd i samma ämnen. En av dessa elever har fått betyget F minst tre terminer i följd i samma fyra ämnen. För de övriga tre eleverna gäller det mellan fem och tio ämnen. Personal i elevhälsan berättar att skolan inte har startat någon utredning av eventuellt behov av särskilt stöd för någon av de aktuella eleverna som omnämns i klassdokumentet. Rektorn berättar att han inte tror att det finns några sådana utredningar. Enligt personal i elevhälsan har situationen för dessa elever behandlats i elevhälsoteamet. För några av de aktuella eleverna har

rektorn ännu inte fattat beslut om hur elevens situation ska bedömas och hanteras av skolan. I andra ärenden ser man att de åtgärder som behövs inte går att åstadkomma med de resurser som finns.

Rektorn berättar bland annat följande. Det finns ungefär tio elever på skolenheten som har åtgärdsprogram. Rektorn har inte fattat några beslut om att inte upprätta åtgärdsprogram. Vad gäller den klass Skolinspektionen använder som exempel kan det vara så att lärare inte har signalerat att det finns elever som kan vara i behov av utredning för särskilt stöd. Rektorn och skolans personal försöker se till att eleverna får så mycket stöd som möjligt. Det har funnits behov som har identifierats hos eleverna, men som inte har kunnat tillgodoses. En viktig orsak till problemen är, enligt rektorn, att det är svårt att hitta behörig personal.

#### ***Motivering till föreläggande som ingripande***

Falköpings kommuns verksamhet vid Flobyskolan 7-9 uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Falköpings kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

## **Områden där Skolinspektionen inte har funnit brister**

#### **Bedömning och betygssättning**

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Falköpings kommun uppfyller författningarnas krav inom bedömning och betygssättning.

#### **Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling**

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Falköpings kommun uppfyller författningarnas krav inom trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling.

#### **Förutsättningar för lärande och trygghet**

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Falköpings kommun uppfyller författningarnas krav inom förutsättningar för lärande och trygghet.

#### **Styrning och utveckling av verksamheten**

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Falköpings kommun uppfyller författningarnas krav inom styrning och utveckling av verksamheten.

På Skolinspektionens vägnar



Frida Eek  
Beslutsfattare



Oskar Cliffordson  
Föredragande

**Allmänt om tillsynen:**

Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på [www.skolinspektionen.se](http://www.skolinspektionen.se)

**Bilagor**

Bilaga 1: Fakta om Flobyskolan 7-9

## **Fakta om Flobyskolan 7-9**

Flobyskolan 7-9 ligger i samhället Floby i Falköpings kommun. Verksamheten omfattar grundskolans årskurser 7-9. Skolan har vid tiden för tillsynen 141 elever. Eleverna är indelade i två klasser per årskurs. Lärarna är organiserade i ett arbetslag. Verksamheten leds av en rektor.

### **Måluppfyllelse**

#### ***Kunskapsresultat i årskurs 9***

Skolverkets statistik visar att 76 procent av eleverna i årskurs 9 hade uppnått kunskapskraven i alla ämnen vårterminen 2017. I riket som helhet var motsvarande andel 74 procent. I ämnena moderna språk och svenska fick samtliga elever vid skolenheten minst betyget E. I övriga ämnen varierade motsvarande andel mellan 85 procent i fysik respektive kemi och 96 procent i idrott och hälsa. Det genomsnittliga meritvärdet för skolenhetens elever var 215 poäng, att jämföra med 224 poäng i riket som helhet. Den genomsnittliga betygspoängen var högst i ämnet moderna språk (16,0) och lägst i ämnet fysik (11,0). Vårterminen 2017 blev 85 procent av eleverna i årskurs 9 vid skolenheten behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram. Andelen var 83 procent i riket som helhet.

#### ***Resultat av arbetet med trygghet och studiero***

Hösten 2016 genomförde Skolinspektionen en enkät med elever i årskurs 9 vid Flobyskolan 7-9 där eleverna fick besvara påståenden om hur de upplever sin skolsituation. Svarsfrekvensen var 94 procent. Gällande påståendet "Jag känner mig trygg i skolan" angav sammanlagt 78 procent av de svarande något av svarsalternativen "Stämmer helt och hållet" eller "Stämmer ganska bra". Vad gäller påståendet "Jag har studiero på lektionerna" angav sammanlagt 62 procent av de svarande något av de alternativen.